

**TEHLİKELİ KİMYASALLARIN YÖNETİMİ KONUSUNDA
ULUSAL VE ULUSLAR ARASI MEVZUATIN UYGUNLUĞU**

SOSYAL DEVLET ANLAYIŞININ YANSIMASI

“ÖNCE İNSAN”

SÜLEYMAN POLAT(KİM.MÜH.)

TAKDİM PLANI

1- NEDEN SOSYAL DEVLET ANLAYIŞI VE İNSAN

**2-TEHLİKELİ KİMYASALLARA
BAKANLIKLARIN BAKIŞ AÇISI**

3-TEHLİKELİ KİMYASALLAR YÖNETMELİĞİ

4-ULUSLAR ARASI MEVZUAT

5-SONUÇ

1- NEDEN SOSYAL DEVLET ANLAYIŞI VE İNSAN

On yıllardır dayatılan düşünce ile ABD VE AB BAŞTA OLMAK ÜZERE GELİŐMİŐ,ÜLKELERİN VE GLOBALLEŐMENİN standartlarına ulaşılması için çalışılması gerektiği, bunun için yasal düzenleme yapılması gerekliliği vurgulanmaktadır.

Yaptığı devrimlerle toplumun gelişimini sağlayan,DÜNYADA KADINLARA İLK SEÇME-SEÇİLME HAKKINI VEREN kuruluş düşünce sistemi ,hangi standardın hedef alınması gerektiğini açıkça ortaya koymaktadır.

Bu nedenle yasal düzenlemelerin ve uygulamaların başka ülkelerin yasaları ve aramızdaki TİCARİ ANTLAŐMALARA uygunluğunu incelemeden önce yasalarımızın ve uygulamalarımızın KENDİ KURULUŞ DÜŞÜNCE SİSTEMİMİZE ,İNSANIMIZA VE HALKIMIZA uygun olup olmadığını incelemek gerekir.

1- NEDEN SOSYAL DEVLET ANLAYIŞI VE İNSAN

Anayasanın deęiŐtirilemeyen ikinci maddesi:”Türkiye Cumhuriyeti,toplumun huzuru,milli dayanışma ve adalet anlayışı içinde,insan haklarına saygılı,Atatürk milliyetçiliğine bağlı,başlangıçta belirtilen temel ilkelere dayanan,demokratik,laik ve sosyal bir hukuk devletidir” tanımıyla kuruluş düşünce sistemini yansıtmaktadır.

Türkiye Cumhuriyetinin kuruluş düşünce sisteminde “Ulusal sınırlarımız içinde,her Őeyden önce kendi gücümüze dayanarak varlığımızı koruyup ulusun ve ülkenin gerçek mutluluğuna ve bayındırlığına çalışmak,uygar dünyanın uygarca,insanca davranışını ve karşılıklı dostluğunu beklemektir”

- **”Ulusal gelirin dağıtımında daha mükemmel bir adalet ve emek harcayanların daha yüksek refahı,ulusal birliğin korunması için zorunludur..Bu koşulu sürekli göz önünde tutmak,ulusal birliğin temsilcisi olan devletin önemli görevidir”**
- **”O halde ifade ediniz efendiler:Halkçılık,toplumsal açıdan düzenini çalışma hukukuna dayandırmak isteyen bir toplumsal meslektir”**

1- NEDEN SOSYAL DEVLET ANLAYIŞI VE İNSAN

ÖzdeyiŐleri ile **Bağımsızlığa,Sosyal Devlet anlayışına, İnsana, Çalışma düzenine,** verilen önem vurgulanmaktadır.

Kuruluş Düşünce sisteminin ekonomiye kısmen yansımasının ilk örneği 17 Şubat–4 Mart 1923 tarihlerinde yapılan “1.İzmir İktisat Kongresinde” alınan kararların bir kısmıdır.

Kararlarda “Ham maddesi yurt içinde olan endüstri kollarının kurulması”, “Gümrük tarifelerinin milli sanayinin kalkınma ihtiyaçlarına göre deđiŐtirilmesi”, Kapitülasyonların ve diğer imtiyazların kabul edilemeyeceğinin” ifade edilmesi TAM BAĞIMSIZLIĞA verilen önemin o zor şartlardaki yansımalarıdır.

Yukarıda ortaya konan düşünce sistemi bakış açısı ile “Tehlikeli kimyasalların yönetimi” konusunda ulusal mevzuatı incelediğimizde, öncelikle Anayasa hükümlerine bakmamız gerekmektedir.

1- NEDEN SOSYAL DEVLET ANLAYIŞI VE İNSAN

Ana Yasanın 56 ncı maddesi ”Herkes,sağlıklı ve dengeli bir çevrede yaŐama hakkına sahiptir.çevreyi geliŐtirmek,evre sağlığını korumak ve evre kirlenmesini önlemek devletin ve vatandaŐların ödevidir.”

49 uncu maddesi “alıŐmak,herkesin hakkı ve ödevidir.Devlet,alıŐanların hayat seviyesini yükseltmek, çalışma hayatını geliŐtirmek için çalışanları korumak,çalıŐmayı desteklemek ve iŐsizliđi önlemeye elveriŐli ekonomik bir ortam yaratmak için gerekli tedbirleri alır.”

**Kanun koyucu evre,İnsan sağlığı ve alıŐanların Sağlığını koruma görevini
DEVLETE VERMEKTEDİR.**

Bu da SOSYAL DEVLET ANLAYIŞININ gereğidir.

1- NEDEN SOSYAL DEVLET ANLAYIŞI VE İNSAN

KİMYASAL MADDELERİN İNSAN SAĞLIĞINA ETKİLERİ

Sikloheksan patlaması/İngiltere

Amonyumnitrat patlaması/Fransa

Kloranilin

Fenol/Kresol

Hidroflorikasit

2-TEHLİKELİ KİMYASALLARA BAKANLIKLARIN BAKIŞ AÇISI

4077 sayılı Tüketicinin Korunması Hakkında Kanun "Zararlı ve Tehlikeli mal ve hizmetleri" düzenleyen 18. Maddesi "Tüketicinin kullanımına sunulan mal ve hizmetlerin kişi ve çevre sağlığına zararlı veya tehlikeli olabilmesi durumunda,bu malların emniyetle kullanılabilmesi için üzerine veya ekli kullanım kılavuzlarına,bu durumla ilgili açıklayıcı bilgi ve uyarıları,açıkça görülecek ve okunacak şekilde konulur veya yazılır"

Diyerek, tedbiri etiketleme seviyesine indirgemektedir. İlla ki kullanılacak ise Zararlı ve tehlikeli malzemenin üretimden, son işleme kadar kontrolü veya bu özeliğinin ortadan kaldırılarak tüketiciye sunulması gerekirken etikete yazılacak uyarılar ile soruna çözüm üretilmektedir.

Etiketleme tedbirini yerine getirmeyenler için verilecek ceza KANUN GEREĞİ 100 BİN LİRA(100 YTL) DIR dır.

2-TEHLİKELİ KİMYASALLARA BAKANLIKLARIN BAKIŞ AÇISI

Çalışma ve Sosyal Güvenlik Bakanlığının "Ağır ve Tehlikeli İşler Yönetmeliğinde" Tehlikeli Kimyasal Üretimi ,ürünlerde ve eşya üretiminde Tehlikeli Kimyasalların kullanıldığı tesisler Ağır ve Tehlikeli İş yeri olarak tanımlanmakta , kadınların ve 16 yaşını dolduran fakat 18 yaşını bitirmemiş genç işçilerin hangi ağır ve tehlikeli işlerde çalıştırılabileceğine ilişkin hükümler bulunmaktadır. Bu işyerlerinin düzeni konusunda madde bulunmaktadır.

2-TEHLİKELİ KİMYASALLARA BAKANLIKLARIN BAKIŞ AÇISI

Bakanlar Kurulunun “İşyeri Açma ve Çalışma Ruhsatlarına İlişkin Yönetmelik”te Tehlikeli Kimyasallar ile ilgili ayrı bölüm bulunmamasıyla birlikte tehlikeli kimyasal olarak tanımlanan ürünlerin imalatı veya kullanımı yapılan işyerleri 1-2 nci sınıf Gayrisihhi Müesseseler olarak değerlendirilmektedir.

Sihhi müesseselerin çalışması için işyerinde aranacak özellikler belirlenmişken Gayrisihhî Müesseselerin çalışabilmesi için aranacak özelliklerin tespiti “İl İnceleme Kuruluna” bırakılmıştır. Bu kurul bu konuda yayınlanan diğer Yönetmeliklere göre karar verecektir. **Bu madde il düzeyinde farklı uygulamaların doğmasına neden olmaktadır.**

2-TEHLİKELİ KİMYASALLARA BAKANLIKLARIN BAKIŞ AÇISI

İşçi sağlığı açısından konuya baktığımızda 1593 sayılı “Umumi Hıfzıssıhha Kanunu” Madde 179 ‘da

“Aşağıdaki mevaddı ihtiva eylemek üzere işçilerin sıhhatini korumak için İktisat ve Sıhhat ve İctimai Muavenet Vekaletleri tarafından müşteken bir nizamname yapılır.

1 - İş mahallerinin ve bunlara ait ikametgah ve saire gibi müştemilatın haiz olması lazım gelen sıhhi vasıf ve şartlar.

2 - İş mahallerinde kullanılan alet ve edevat, makineler ve iptidai maddeler yüzünden zuhuru melhuz kaza, sari veya mesleki hastalıkların zuhuruna mani tedabir ve vesait” Ama yapılan yönetmeliklerde Tehlikeli kimyasalların kullanıldığı ortamda işçilerin sıhhatini koruma konusunda düzenlemeye rastlanmamıştır.

2-TEHLİKELİ KİMYASALLARA BAKANLIKLARIN BAKIŞ AÇISI

2872 sayılı Çevre Kanunu”Tehlikeli Kimyasallar ve Atıklar” düzenleyen 13. maddesi” Tehlikeli kimyasalların belirlenmesi, üretimi, ithalatı, atık konumuna gelinceye kadar geçen süreçte kullanım alanları ve miktarları, etiketlenmesi, ambalajlanması, sınıflandırılması, depolanması, risk değerlendirilmesi, taşınması ile ihracatına ilişkin usul ve esaslar ilgili kurum ve kuruluşların görüşleri alınarak Bakanlıkça çıkarılacak yönetmelikle belirlenir.”

Bu maddede Tehlikeli kimyasalların üretiminden atık konumuna gelinceye kadar olan süreci ve atık sürecini ayrı ayrı ele almaktadır. Bu anlayış Tehlikeli Kimyasalların Yönetimi anlayışını yansıtmamaktadır. Tehlikeli Kimyasalları, madde ve atık olarak ikiye ayırmaktadır. Tehlikeli kimyasalın ürün veya atık olması, alınması gereken ana tedbirleri değiştirmez. **Bu nedenle Tehlikeli Kimyasal bütün olarak ele alınmalıdır. Kimyasalın ürün veya atık olma özeliğine göre değil, tehlike sınırına göre üretiminden, bertarafına kadar olan süreç bütün olarak ele alınarak yönetim biçimi oluşturulmalıdır.**

2-TEHLİKELİ KİMYASALLARA BAKANLIKLARIN BAKIŞ AÇISI

Çevre Kanununun” da Tehlikeli Kimyasalların üretiminden, atık konumuna gelinceye kadar geçen süreçteki alınacak tedbirleri kurum ve kuruluşlarla koordine edilerek yönetmeliklerde belirlenmesi istenirken, çıkarılan yönetmeliklerde Tehlikeli kimyasallar bölünerek, aşamalar ayrı değerlendirilmiştir.

Pil ve akümülatörlerde, ilaç ve veteriner hizmetlerinde, kozmetikte, gıdalarda, hayvan yemlerinde, pestisitlerde, kullanılan Tehlikeli kimyasallar ayrı bakanlıklar tarafından yayınlanan yönetmeliklerle kontrolü sağlanmaya çalışılmıştır.

3-TEHLİKELİ KİMYASALLAR YÖNETMELİĞİ

1993 yılında yayınlanan "Zararlı Kimyasal Madde ve Ürünlerin Kontrolü Yönetmeliği" 2001 yılında

"Tehlikeli Kimyasallar Yönetmeliği"

olarak değiştirilmiştir.

BİRİNCİ BÖLÜM;

AMAÇ, KAPSAM, TANIMLAR

Kapsam maddesinde gıdalar, hayvan yemleri, pestisitler, kozmetikler, atıklar, kapsam dışı bırakılmaktadır. Bu maddelerle ilgili mevzuatları incelediğimizde;

2-TEHLİKELİ KİMYASALLARA BAKANLIKLARIN BAKIŞ AÇISI

BİRİNCİ BÖLÜM ;AMAÇ,KAPSAM,TANIMLAR

Gıdalar ,Veteriner Kimyasalları,Zirai Tarım İlaçları (pestisitler) konusunda ulaşılabilen mevzuatlarda Tehlikeli Kimyasallar konusunda uyarı veya ilave tedbire rastlanmamıştır.

Zirai tarım ilaçları(pestisitler) Tehlikeli Kimyasal olarak değil ilaç olarak algılandığından bu konuda Tehlikeli Kimyasallarla ilgili düzenleme yapılmamaktadır.

“Zirai Mücadelede Kullanılan Pestisit ve Benzeri Maddelerin Ruhsatlandırılması Hakkında Yönetmelik (Bitki Koruma Ürünlerinin Ruhsatlandırılması Hakkında Yönetmelik)

Madde 1 - Bu Yönetmelik; bitki ve bitkisel ürünlerin yetiştirildikleri ve muhafaza edildikleri ortamlarda böcek, akar, nematod, hastalık ve yabancı ot gibi zararlı etmenlere karşı kullanılacak bitki koruma ürünlerinin ruhsatlandırılması ile ilgili usul ve esasları belirlemek amacıyla hazırlanmıştır. “

•

2-TEHLİKELİ KİMYASALLARA BAKANLIKLARIN BAKIŞ AÇISI

BİRİNCİ BÖLÜM ;AMAÇ,KAPSAM,TANIMLAR

Türk Gıda Kodeksi Yönetmeliği incelendiğinde gıda üretim tesislerinden **Gayrisihhi müesseler statüsündeki yerlerde Tehlikeli kimyasallara karşı alınacak tedbirler belirlenmemiştir.**

“Kozmetik Kanunu” ve Sağlık Bakanlığının “Kozmetik Yönetmeliği” eklerinde verilen listelerde Kozmetik ürünlerin içermemesi gereken 1233 adet kimyasal madde yayınlanmıştır.Tehlikeli Kimyasalları da içeren bu listelerde bulunan 100 kalem ürünün 1.12.2006 tarihinden itibaren satışı yasaklanmıştır. İmalat Uygulamaları Kılavuzu ile üretim tesislerinin standartları belirlenmiştir.Diğer Tehlikeli Kimyasallar için uygulama yapılmamıştır.

3-TEHLİKELİ KİMYASALLAR YÖNETMELİĞİ

BİRİNCİ BÖLÜM ;AMAÇ,KAPSAM,TANIMLAR

Atıklarla ilgili;"Tehlikeli Atıkların sınırlar ötesi Taşınımının ve Bertarafınının Kontrolüne İlişkin BASEL Sözleşmesi" Atık Yönetimi Genel Esaslarına İlişkin Yönetmelik

Tehlikeli Atıkların Kontrolü Yönetmeliği, kapsamlarında Radyoaktif atıklar,Atmosfere salınan gaz atıklar,Tarım Atıkları,Patlayıcı Atıkları,Enfeksiyon yapıcı atıklar,Atık suların bulunmaması Tehlikeli Atıkların Bütünlüklü ele alınmasını engellemektedir.

Bu eksik kapsamı tamamlamak için yayınlanan,

"Atık Pil ve Akümülatörlerin Kontrolü Yönetmeliği"

"Ömrünü Tamamlamış Lastiklerin Kontrolü Yönetmeliği"

"Bitkisel Atık Yağların Kontrolü Yönetmeliği",

"Tıbbi Atıkların Kontrolü Yönetmeliği"

Bu Atıklar içinde bulunan Tehlikeli kimyasallar için ayrı uygulama getirmemektedir,

Tehlikeli atıklar için verilmesi gereken Atık Bilgi Formundan işletmeleri muaf tutmakta ve Tehlikeli Atık takibini ortadan kaldırmaktadır.

3-TEHLİKELİ KİMYASALLAR YÖNETMELİĞİ

BİRİNCİ BÖLÜM ;AMAÇ,KAPSAM,TANIMLAR

Tanımlar maddesinde, Çevre kanun'da;

Tehlikeli Kimyasallar ”Fiziksel, kimyasal ve/veya biyolojik yönden olumsuz etki yaparak çevre dengesi ile insan ve diğer canlıların doğal yapılarının bozulmasına neden olan her türlü kimyasal madde ve ürünler” olarak tanımlanırken, yönetmelikte Tehlikeli kimyasal tanımı tehlikelilik özellikleri ile sınırlandırılmaktadır

Tehlikelilik tanımlarında her cinsten kimyasal element, bunların bileşikleri ve karışımları tanımlanması gerekirken “Tehlikeli kimyasal ve tehlikeli eşya “tanımı ile kapsam daraltılmaktadır.

3-TEHLİKELİ KİMYASALLAR YÖNETMELİĞİ

BİRİNCİ BÖLÜM ;AMAÇ,KAPSAM,TANIMLAR

ÜRÜN:Türlü endüstri alanlarında ham maddelerin işlenmesiyle elde edilen şeyi,

EŞYA:Türlü amaçlarla kullanılan,insan yapısı,taşınabilir cansız nesnelere bütünü tanımlamaktadır.

Tehlikeli Kimyasallar Üretici, ithalatçı, ihracatçı, dağıtıcı tanımlarında **ÜRÜN ile uğraşan ticaret erbabı** tanımlanması gerekirken kapsam daraltılarak sadece **EŞYA ile uğraşan ticaret erbabı** olarak tanımlanmaktadır. Böylece büyük üreticiler denetim dışı bırakılmaktadır.

3-TEHLİKELİ KİMYASALLAR YÖNETMELİĞİ

İKİNCİ BÖLÜM; GENEL İLKELER,

Alıcının bilgilendirilmesini düzenleyen 12. Madde çevre yönünden

önemli bilgi ve kullanma talimatı verilme yükümlülüğü

alıcı ,kullanıcı ve depolayıcının **bilgilendirmesine**

dönüştürülmüştür.

3-TEHLİKELİ KİMYASALLAR YÖNETMELİĞİ

DÖRDÜNCÜ BÖLÜM; ETİKETLEME,GBF

Yönetmelikte yürürlükten kalkan mevzuatlara atıfta bulunulması güven açısından sorun yaşatmaktadır.(17-18 maddeler)

Güvenlik Bilgi Formlarını düzenleyen 22. Madde “**Profesyonel kullanıcılar tarafından talep edilmesi halinde**”verilecek belge olarak tanımlamaktadır.

Tanzimi ve verilmesi zorunlu olması gereken belge üreticinin inisiyatifinde talep edilirse verilecek belge haline getirilerek insana verilen önem değil malzemeye ve üreticiye yönelik düzenleme yapıldığını ortaya konmaktadır.

“Güvenlik Bilgi Formlarının Düzenlenmesine İlişkin Usul ve Esaslar Tebliği”ve Yönergede formları düzenleyecek gerçek ve tüzel kişiler belirlenmemiştir.

Belge Denetiminin yapılma esasları ve kimler tarafından yapılacağı belirlenmemiştir.

Bu konudaki belirsizlik üreticinin istediği şekilde belgeyi tanzimini sağlamaktadır.

3-TEHLİKELİ KİMYASALLAR YÖNETMELİĞİ

BEŞİNCİ BÖLÜM;DEPOLAMA,TAŞIMA

Taşımayı düzenleyen 28'inci maddede yürürlükteki mevzuata atıf yapılmaktadır.

Ulaştırma Bakanlığının “Tehlikeli Maddelerin Kara Yoluyla Taşınması Hakkında Yönetmelik” Tehlikeli maddelerin;insan sağlığı ve diğer canlı varlıklar ile çevreye zarar vermeden güvenli ve düzenli bir şekilde kamuya açık karayoluyla taşınmasını sağlamak;bu faaliyetlerde yer alan gönderenlerin,alıcıların, dolduranların,yükleyenlerin,boşaltanların, ambalajlayanların,taşımacıların ve tehlikeli maddeleri taşıyan her türlü aracın operatörü veya sürücülerinin sorumluluk,yükümlülük ve çalışma koşulları belirlenmiştir. Tanımı yapılan tehlikeli maddeler listesinin içinde ne kadar tehlikeli kimyasal ve atığı olduğu bilinmemektedir. Ayrıca listelerde belirtilmeyen tehlikeli kimyasallar ve atıklarının taşınma esasları belirlenmemiştir. Yönetmeliğin 2009 yılı olan yürürlüğe giriş tarihi ,değişiklikle 1.1.2010 yılına alınmıştır.Bu konuda Yürürlükte başka mevzuat bulunmamaktadır.

3-TEHLİKELİ KİMYASALLAR YÖNETMELİĞİ

BEŞİNCİ BÖLÜM;DEPOLAMA,TAŞIMA

Bu yönetmeliğin dayanağını oluşturduğu ADR(Tehlikeli Malların Karayolu ile Uluslar arası Taşımacılığına İlişkin Avrupa Antlaşması) de yer almasına rağmen Koruma Donanımları Çantasının ve malzemeye göre ilave teçhizatın Araç sürücülerine verilme zorunluluğunun yer almaması Yönergenin insana verdiği değeri göstermektedir.

Deniz yolu ile taşımacılık konusunda mevcut “Tehlikeli Eşyanın Ticaret Gemileriyle Taşınması Hakkındaki Tüzük” 1952 yılında yayınlanmış olup günümüz şartlarına yanıt vermekten uzaktır.

3-TEHLİKELİ KİMYASALLAR YÖNETMELİĞİ

BEŞİNCİ BÖLÜM; DEPOLAMA, TAŞIMA

Hava yolu ile taşımacılıkta mevcut “Tehlikeli maddelerin Hava Yolu İle Taşınması Talimatı” gereği Tehlikeli maddelerin Taşınmasına izin verilmemektedir. Havacılık sektöründe geçerli “Uluslar Arası Sivil Havacılık Teşkilatının”(ICAO) belirlediği Tehlikeli Maddelerin Taşınması yasak olup özel durumlarda Bakanlık iznine tabidir. ICAO listesinde bulunmayan Tehlikeli kimyasalların ve atıkların taşınmasının nasıl yapılacağı belli değildir.

Demir yolu taşımacılığında mevzuat bulunmamaktadır.

Taşıma ile ilgili Mevcut Yönerge ve Talimatlarda belirtilen Tehlikeli Malzeme listeleri ile Tehlikeli Kimyasal listeleri karşılaştırılarak taşıma mevzuatı dışında kalan kimyasallar hakkında yapılacak işlemlerin belirlenmesi, taşıma işi ile uğraşanların korunması için şahsi koruyucu tedbirlerin yönetmeliklere dâhil edilmesi gerekmektedir.

3-TEHLİKELİ KİMYASALLAR YÖNETMELİĞİ

BEŞİNCİ BÖLÜM;DEPOLAMA,TAŞIMA

Depolamada Tehlikeli Kimyasallar sınıflara ayrılmaktadır.Ama bu depolama sınıflarının birbiri arasında uyum belirlenmemiştir.Yani hangi kimyasal gurubu hangisi ile depolanacağı ,depolama sınıfları belirlenmemiştir.

Depolama ile ilgili sorumlu kişilerin nasıl korunacağı belirlenmemiştir.

Depolamada kullanılacak koruyucu melbusat ve elden geçirme teçhizatı konusu bulunmamaktadır.

Tedbirler UYARI LEVHALARI seviyesinde bırakılarak insana verilen değer ortaya konmaktadır.

3-TEHLİKELİ KİMYASALLAR YÖNETMELİĞİ

ALTINCI BÖLÜM; İDARENİN GÖREVLERİ

Bu bölümde DENETİM üzerinde durulmaktadır. Yapılacak denetimler belge üzerinden ve malzemeye yöneliktir.

Yönetmeliğin Amaç bölümünde belirtilmesine karşın “İNSANIN KORUNMASI” için , alınması gereken tedbirler konusunda yönetmelikte madde olmaması nedeniyle piyasa denetimi yapılmaktadır.

Bu piyasa ekonomisi ile devlet yönetme anlayışının yansımasıdır.

Dayatılan Globalleşme yalanının, Emperyalizmin dayattığı Pazar ekonomisinin sonucudur.

Yönetmelikte insanın korunması için alınması gereken tedbirlerin denetimi yoktur.

3-TEHLİKELİ KİMYASALLAR YÖNETMELİĞİ

ALTINCI BÖLÜM; İDARENİN GÖREVLERİ

Yapılacak denetimlerin sorumluluğu Bakanlığa ve il teşkilatlarına verilmiştir.

Bakanlığın teşkilatına bakıldığında illerin tamamında teşkilat bulunmakla beraber personel niteliği ve miktarı yetersizdir.

Örneğin Bursa gibi sanayi bölgesinde, Erzurum'da, Van'da, Kimyasallar yönetimi birimi bulunmaması,

**Bursa'da çoğu orman mühendisi olan 46 teknik elemanla,
Erzurum'da 1 Kimya mühendisinin olduğu 10 personelle,
Van'da Kimya mühendisi bulunmayan 9 personelle,**

denetimlerin yürütülebilmesi değerlendirilmesi gereken konudur.

3-TEHLİKELİ KİMYASALLAR YÖNETMELİĞİ

YEDİNCİ BÖLÜM;ÖHTM

Özel Hükme Tabi Maddeleri düzenlemektedir. **Yürürlükten kaldırılan** bu bölüm “Bazı tehlikeli maddelerin, müstahzarların ve eşyaların üretimine, piyasaya arzına ve kullanımına ilişkin kısıtlamalar hakkında yönetmelik” **ile yeniden düzenlenmiştir.**

Bu yönetmelikte öncelikle ASBEST KULANIMI KONUSUNDA ESASLAR BELİRLENMEKTEDİR

ASBEST;Dünyada birçok ülke tarafından yasaklanan ,Genel olarak, solunum yoluyla alınan ve akciğerlere yerleşen asbestin kronik etkisi sonucu mezotelyoma, akciğer kanseri ve fibroid doku gelişmektedir.

3-TEHLİKELİ KİMYASALLAR YÖNETMELİĞİ

YEDİNCİ BÖLÜM;ÖHTM(ASBEST)

Hiç sigara içmeyen ve endüstriyel ilişkisi olmayan kişilerde akciğer kanser riski 1 kabul edilirse, bu oran günde 20 sigara içenlerde 45'e, hem sigara içen ve hem de asbest tozu soluyanlarda ise 92 katına çıkmaktadır. Sindirim yoluyla alınan asbestin sindirim ve üriner sistem kanserlerine yol açtığı düşünülmektedir.

ABD'de 2020 yılına kadar 300,000 işçinin asbest nedeniyle ölmüş olabileceği tahmin edilmektedir .

Risk altındaki kişiler yalnızca işçiler değil, aynı zamanda asbestli ürünleri kullanan insan kitleleridir. Asbestli su boruları, sindirim yoluyla asbest alımlarının birinci yoludur.

Pek çok işlenmiş gıdada da (ketçap, mayonez gibi) serbest halde bulunan asbest lifleri sağlığımızı tehdit etmektedir.

3-TEHLİKELİ KİMYASALLAR YÖNETMELİĞİ

YEDİNCİ BÖLÜM;ÖHTM(ASBEST)

İnsan sağlığını bu derece tehdit eden bir ürünün yönetmelikte KULLANIM AMACIYLA PİYASAYA ARZ EDİLMESİ VE KULLANILMASI YASAKLANMAKTADIR.

DİĞER ÜRÜNLERİN VE EŞYALARIN ÜRETİMİNDE KULLANILMASINA KISITLAMA GETİRİLMEKTEDİR,

Aynı yönetmelikte PCT VE PCB lerin yeni ürünlerde kullanımını yasaklanmakta, halen kullanılmakta olanlar için servis süresi dolana kadar veya bertaraf edilinceye kadar kullanımına izin verilmektedir.

3-TEHLİKELİ KİMYASALLAR YÖNETMELİĞİ

YEDİNCİ BÖLÜM;ÖHTM(ASBEST)

Asbest konusunda kontrolü kullanımın amacı ne olursa olsun kabul edilebilecek karar değildir.

Bu hoşgörülü tavrın yansıması olarak Avrupa ve Dünyanın Asbestli Gemi Söküm Tesisleri olarak Türkiye Tersaneleri Kullanılmaktadır.Bu da Ülke Topraklarımızın Emperyalistlerin Çöplüğü olarak kullanmaları anlamındadır.Bu kabul edilemez uygulamadır.

PCT ve PCB ürünlerinin kullanılan alanlarda devamına izin verilmesi TEDAŞIN özelleştirilmesi aşamasında satın alacak kurumların elini rahatlatmaya hizmet etmektedir.Satış sonrası sistemin PCT VE PCB ürünlerinden arındırılıp yeni sistemlere dönüştürülme maliyetinden alıcılar kurtarılmaktadır.Satıştan sonraki 14 yıl içinde yenilenecek sistemlerin faturası alıcılara değil halka ödetirilecektir.Buda ulusal çıkarlarımıza uygun olmayan tavidir.

3-TEHLİKELİ KİMYASALLAR YÖNETMELİĞİ

YEDİNCİ BÖLÜM;ÖHTM(ASBEST)

Pillerin kullanımı ile ilgili hükmün Yönetmelikten çıkarılması ve “Atık pil ve Akümülatörlerin Kontrolü Yönetmeliği” nin yayınlanması Çevre Kanununun ruhuna uymamaktadır

3-TEHLİKELİ KİMYASALLAR YÖNETMELİĞİ

SEKİZİNCİ BÖLÜM; GÜVENLİK KOMİSYONU

Güvenlik Komisyonuna “Kimyasal maddelerden kaynaklanan kazalarla ilgili çalışma yapma “ görevi verilmektedir.

Kaza “Can veya mal kaybına, zararına sebep olan kötü olay” olarak tanımlanmaktadır.Yani insanların ,çalışanların işin içinde olduğu faaliyettir.

Yönetmelikte İnsan –Madde ilişkisi incelenmediği,bu konuyu düzenleyen madde bulunmadığı için madde ile madde arasındaki kazalar incelenebilecektir.

3-TEHLİKELİ KİMYASALLAR YÖNETMELİĞİ

SEKİZİNCİ BÖLÜM; GÜVENLİK KOMİSYONU

İnsan faktörünü göz ardı eden bakış açısı “Güvenlik Komisyonun “ oluşumunda da kendini göstermektedir.

Komisyonunda çalışanları temsilen hiçbir kurum temsilcisi bulunmamaktadır.

Sendika Temsilcisi ve TMMOB temsilcisinin komisyonunda yer almayıp,

Ticaret ve Borsa birliği, Kimya Sanayicileri DERNEĞİ temsilcileri yer almaktadır.

3-TEHLİKELİ KİMYASALLAR YÖNETMELİĞİ

Tehlikeli kimyasalların su kaynaklarına verdikleri zararların denetim altına alınması Tehlikeli kimyasal yönetiminin safhalarındandır. Ama yönetmelikte yer almamaktadır.

Tehlikeli madde ve atıkların su kaynaklarında neden oldukları kirliliğini düzenleyen

”Su Kirliliği Kontrolü Yönetmeliği”

”Tehlikeli maddelerin su ve çevresinde neden olduğu kirliliğin kontrolü yönetmeliği” Tehlikeli kimyasallar için ayrı düzenleme yapmamaktadır.

Bu konuda çevre ve insandan çok üretici düşünülmektedir.

Yönetmeliklerde kurulacak atık su bertaraf tesisleri kuruluş süresi 4 yıl dan 7 yıla uzatılmıştır.

3-TEHLİKELİ KİMYASALLAR YÖNETMELİĞİ

Yukarıdaki inceleme sonucunda ;

Mevzuat ve uygulamaları

KENDİ KURULUŞ DÜŞÜNCE SİSTEMİMİZE ,

SOSYAL DEVLET ANLAYIŞINA , UYGUN OLMAYIP

HALKİMİZİ ,İNSANİMİZİ VE ÇALIŞANI GÖZETMEK İÇİN DEĞİL,

PİYASA EKONOMİSİ İLE DEVLET YÖNETME ANLAYIŞINI YANSITMAKTA,

BİZE DAYATILAN ULUSLAR ARASI MEVZUATLARIN GEREĞİ OLARAK

MALZEME KONTROLÜ İÇİN YAYINLANMIŞLARDIR.

3-TEHLİKELİ KİMYASALLAR YÖNETMELİĞİ

**Sosyal devlet anlayışının ve insana verilen değerin gereği olarak ;
Tehlikeli Kimyasalların Üretimi,Taşınması,Atığı, Suya verdiği zarar
konularının ayrı ayrı değerlendirilmesi yerine Üretimden-Son işleme
kadar olan süreci bütün olarak ele alan TEHLİKELİ KİMYASAL
YÖNETİM ANLAYIŞININ benimsendiği uygulamaya ve buna uygun
mevzuat yayınlanmasının sağlanması gerekmektedir.**

4-ULUSLAR ARASI MEVZUAT

Rotterdam Sözleşmesi (02.2004 imzalanma tarihi) ,

Kalıcı Organik Kirleticilere İlişkin Stockholm Sözleşmesi(23.05.2001 imzalanma tarihi)

AB yeni kimyasal yönetim politikası olan REACH TÜZÜĞÜ (29.05.2007avrupa resmi gazetesinde yayın tarihi)

4-ULUSLAR ARASI MEVZUAT

Bazı Kimyasalların İthalinde ,İthalatçı Ülkelerin önceden bilgilendirilmesi ve izninin alınmasını düzenleyen ROTTERDAM sözleşmesi daha çok Asbest için imzalanmış sözleşmedir. Bu konuda Türkiye Asbestin Tamamen yasaklanmasını hedeflemediği için yapılan düzenlemeler kontrolü üretimi düzenleme üzerinedir.

Organik kirleticilerden özellikle PCB(kondansatör soğutma sıvısı) ler başta olmak üzere 12 kirleticinin kullanımını düzenleyen STOKHOLM sözleşmesi ile 2010 yılına kadar kontrolü kullanımı hedeflenmektedir.

STOKHOLM ve ROTTERDAM Sözleşmelerinin kapsamına göre hazırlanan

“Bazı Tehlikeli Maddelerin, Müstahzarlarının ve Eşyaların Üretimine,Piyasaya Arzına ve Kullanımına İlişkin Kısıtlamalar Hakkında Yönetmelik” yayınlanmıştır.

4-ULUSLAR ARASI MEVZUAT

REACH TÜZÜĞÜ gereği mevzuat yayınlanmış olup 26.12.2010 yılında yürürlüğe girecektir.Yayınlanan

“Tehlikeli Maddelerin ve Müstahzarların Sınıflandırılması,Ambalajlanması ve etiketlenmesi Hakkında Yönetmelik”ile

“Tehlikeli Kimyasallar Yönetmeliği”nin yürürlükten kaldırılmaktadır.

Yerine konulacak olan yönetmeliğin mevcut yönetmelikteki olumsuzlukların üzerine Depolama,piyasa gözetimi ve denetimi konularını kapsam dışı bırakması nedeni ile bu konulardaki sorununun eklenmesi konuyu daha da çıkmaza götürecektir.

Yönetmeliğin tek olumlu yanı EşYA kavramından ÜRÜN kavramına geri dönmesidir.

4-ULUSLAR ARASI MEVZUAT

Yayınlanan diğer bir yönetmelikte

“Güvenlik Bilgi Formlarının Hazırlanması ve Dağıtılması Hakkında Yönetmeliktir”.26.12.2010 yılında yürürlüğe girecektir.

Bu yönetmelik ile Tüm Tehlikeli maddeler ve müstahzarları için tek form kullanımını sağlaması hedeflemektedir.Bu olumlu gelişmeye karşın profesyonel kullanıcının talebi ile verilecek olması ,akredite olmuş kuruluşlar tarafından belgelendirilmiş kişilerce hazırlanması olumsuzluklarıdır.

Reach Tüzüğü gereği Akredite olma,Aracı kurum olabilmenin şartı AB Sınırları içersinde olabilmektir.Bu bizim için AB şirketlerine bağlılığı getirmektedir.Ayrıca üretime ait tüm bilgilerin veriliyor olması ulusal üretimi engellemektedir.Bilgilerin üyeler tarafından değil de oluşacak kurul tarafından kullanılması ve bu kurulda söz sahibi olamamamız olumsuzluktur.

Ulusal çıkarların gözetilmediği,hiçbir müdahalemizin olamayacağı sisteme girmenin getireceği zararları iyi incelemek gerekmektedir.

5-SONUÇ

1-Mevcut mevzuatın insanımızı koruyacak şekilde değiştirilmesi

2-Tehlikeli Kimyasalların üretimden son işleme kadar ve taşınması dahil “Tehlikeli Kimyasal Yönetimi “anlayışı ile mevzuatın yenilenmesi,taşıma konusundaki eksikliklerin giderilmesi,Zirai İlaçların Tehlikeli Kimyasal olarak değerlendirilerek gerekli mevzuat düzenlemesinin yapılmasının sağlanması

3-Asbestin ,her türlü üretimde kullanımına derhal son verilmelidir,

4-Sistemin Kontrol mekanizmasında halkı temsil edecek meslek odası ve demokratik kitle örgütü temsilcilerinin katılımının sağlanması,

5-SONUÇ

5-Güvenlik Bilgi Formlarının tanzimi ve kontur olun da uluslar arası sermayenin değil ulusal çıkarlarımızı gözetecek MESLEK ODALARININ YETKİLİ KILINMASI,

6-PCT VE PCB kullanımının mevcut sistemler içinde yasaklanması,TEDAŞ satışında uygulamaya geçilmesi için dönüşüm sağlandıktan sonra işletmeye geçilme şartının konmasının sağlanması,

7-Reach tüzüğü ulusal çıkarlar açısından gözden geçirildikten sonra uygulama için adımların atılması sağlanmalıdır.

8-Tehlikeli kimyasal atıklarının bütünsellik içinde ele alınarak ayrı ayrı olan mevzuatın birleştirilmesi sağlanmalıdır.

TEŞEKKÜR

1-Türk Tabipler Birliği Ankara Őube BaŐkanlıđı

2-Çevre Mühendisleri Odası Genel Merkezi

3-Ziraat Mühendisleri Odası Genel Merkezi

4-Yerel Yönetim AraŐtırma Yardım ve Eğitim Derneği

5-Memleket Mevzuat Dergisi Yönetimi 'ne ve

6-Üyesi olduğum Kimya Mühendisleri Odası Ankara

Őubesinin

Sunumu hazırlamamda verdikleri desteğe teşekkür ederim.